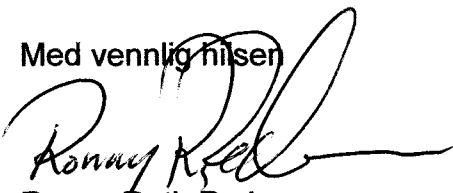

Bergen 29. September 09

Vedr. høringsuttalelse

Vedlagt finner De høringsuttalelse fra Norsk solarieforening, som for øvrig er sendt elektronisk til Dere i dag.

Med vennlig hilsen

Ronny Rath Pedersen

Formann NSF

29. september 2009

Helse- og omsorgsdepartementet
Attn: Avdelingsdirektør Elin Anglevik
Postboks 8011 DEP,
0030 Oslo

Høringsuttalelse fra Norsk Solarieforening, vedrørende utkast til ny forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften)

Sammendrag

Norsk Solarieforening støtter Helse- og omsorgsdepartementets beslutning om å ikke innføre 18-års aldersgrense med betjeningsforbud på solarium. Vi frykter at 18-årsgrense vil føre til at solariebruk blant unge snarere vil forflyttes til private solsenger uten rutinemessig kontroll på lysrør og strålingsgrad, og at betjeningspåbud vil gjøre det umulig å drive legale solstudioer i distriktene. Redusert tilgang til solarium kan dessuten gi en negativ effekt på folkehelsen, spesielt i vinterhalvåret, ved at en viktig kilde til D-vitamintilskudd forsvinner.

Vi foreslår i høringsuttalelsen en rekke andre tiltak som vi tror vil være mer effektive for å redusere faren for å bli solbrent og utvikle hudkreft. Vi har særlig tro på at en informasjonskampanje mot uvettig soling kan bidra effektivt til å redusere antallet tilfeller av hudkreft i Norge.

Innledning

Norsk Solarieforening fremmer herved sin høringsuttalelse til utkast til ny forskrift om strålevern og bruk av stråling. Ettersom det kun er avsnittet som omhandler solarier som angår vår bransje, vil vi utelukkende fokusere på dette i vår høringsuttalelse.

Vi begrunner i det følgende hvorfor vi gir full støtte til Helse- og omsorgsdepartementets innstilling om å ikke innføre en 18-års aldersgrense på bruk av solarium, og utdypet hvilke konsekvenser et slikt forslag ville fått for vår bransje og den norske folkehelsen. Vi vil videre benytte muligheten til å foreslå en rekke alternative forslag som vi tror i langt større grad vil bidra til å redusere farene for hudkreft forårsaket av overdreven soling, både inne og ute.

Kort om oss og den norske solariumsbransjen

Norsk Solarieforening (NSF) er bransjeorganisasjonen for solariebransjen i Norge, og har mandat å representere bransjen ovenfor norske myndigheter og European Sunlight Association. Totalt sett representerer Norsk Solarieforenings medlemmer direkte og indirekte rundt 80 % av alle solstudioer i Norge.

Vårt formål er følgende:

- Bidra til en sunn utvikling av bransjen
- Bidra til at gjeldende lover og regler blir fulgt, samt påvirke bransjen til å opprettholde god kvalitet og standard
- Ha dialog med relevante myndigheter
- Synliggjøre nyansert informasjon vedrørende soling

Norge har i dag verdens strengeste regleverk på solarier, og nye målemetoder og retningslinjer fra Statens Strålevern har også bidratt til å gjøre strålingen langt svakere enn hva som var tilfellet det forrige tiåret. Norsk Solarieforening har i perioden jobbet aktivt for å gjøre solarium så trygt som mulig.

Er solarium farlig eller sunt?

Norsk Solarieforening registrerer at helsemyndighetene fraråder bruk av solarium. Vi erkjenner at overdreven soling i solarier kan føre til at man blir solbrent og at risikoen for hudkreft dermed øker. Derfor arbeider vi for å forhindre at folk soler seg for lenge i solarier. En meningsmåling som Norstat gjennomførte for oss i sommer (se vedlegg 1) konstaterte at 2 av 10 solariebrukere hadde blitt solbrent i solarium de siste 3 årene. Selv om dette er langt færre enn de 6 av 10 som undersøkelsen viste at var blitt solbrent ute i solen, tar vi tallene alvorlig, og har styrket informasjonen og advarslene våre gjennom nye og bedre plakater i våre solstudioer denne høsten.

Når man vurderer solariebrukens effekt på folkehelsen, må man ta med i betraktningen at flere forskningsrapporter viser at solarium også kan ha en positiv effekt på folkehelsen, så lenge man unngår å bli solbrent. Studier fra Rikshospitalet har vist at 10 minutter med sol fra solarium to ganger i uken i vinterhalvåret gir kroppen nok D-vitamin. D-vitamin er viktig for folkehelsen og kan forhindre mange sykdommer, blant annet 16 typer kreft. For lite D-vitamin øker også risikoen for perifere karsykdommer med opp til 80 %. Ettersom solen på norske breddegrader i vinterhalvåret er for svak til å gi kroppen tilstrekkelig D-vitamin tilskudd, kan solarium dermed gi en positiv helseeffekt for folkehelsen om vinteren.

I likhet med rødvin, er det dosering som avgjør om solarier er sunt eller farlig. Rødvin kan være sunt om man drikker et glass om dagen, men farlig om man drikker en flaske om dagen. Det er likeledes farlig å bruke solarium til man blir solbrent, mens moderat bruk av solarium kan være sunt for helsen.

I kampen mot hudkreft forårsaket av solarium bør altså fokuset være å forhindre at folk soler seg for lenge i solarium, fremfor å forhindre at de benytter dem i det hele tatt. Bruksmønsteret er selve nøkkelen, og kan vi sammen bidra til at befolkningen

følger solvettreglene vil totaleffekten for folkehelsen bli svært positiv. Vi vil i denne høringsuttalelsen skissere ulike tiltak vi tror kan være med å bidra til at vi når dette målet.

Hvorfor 18-års aldersgrense ikke er riktig vei å gå

Norsk Solarieforening er glad for at departementet i sitt høringsbrev ikke følger forslaget fra Statens strålevern om å innføre 18-års aldersgrense og betjeningsforbud på solarium.

Mer usunn soling

En sannsynlig uintendert konsekvens av innføring av 18-årsgrense, er at det kan føre til større grad av usunn solariebruk blant unge. I dag er 70 % av solsengene i Norge i privat eie. Det private markedet gjør det umulig å hindre unge fra å ta solarium dersom de ønsker det. På det private markedet finnes det ingen systematisk kontroll av solsengene. Undersøkelser viser at solsenger i privat eie ofte har for høyt strålingsnivå, da der benyttes ikke godkjente solarielysrør til aktuell modell. Derfor anbefaler Norsk Solarieforening at unge henvender seg til godkjente solstudioer med tilstrekkelige advarsler, god brukerinformasjon og godkjent strålingsnivå.

Innføring av betjeningspåbud vil dessuten i praksis bety kroken på døren for den legale solariebransjen utenfor de store byene. Det er stramme marginer i vår bransje, og beregninger vi har foretatt blant våre medlemmer viser at et krav om betjening i alle solstudioer vil føre til lønnskostnader som gjør driften ulønnsom i hele 97 % av alle norske solstudioer. Dette vil føre til både konkurser og oppsigelser i bransjen, og hele distrikts-Norge vil da bli uten et eneste godkjent solstudio. Norge er langstrakt og tynt befolket land, og betjeningspåbud vil derfor få mer dramatiske konsekvenser hos oss enn i større og tett befolkede land som for eksempel Storbritannia og Frankrike.

Konsekvensene av en slik uttradering av den legale norske solariebransjen, vil trolig føre til at solariebruken forflytter seg til de private hjem eller til uregistrerte aktører som ikke betaler moms og skatt, ikke følger våre strenge krav på strålingsstyrken, eller har noen form for kunnskaper for hvordan en bør drive et solstudio. Det vil også bli nærmest umulig for det offentlige å håndheve loven, og det eneste man vil oppnå er å fjerne de seriøse aktørene fra bransjen.

Folkehelsen blir skadelidende

Færre legale norske solarier vil også kunne gå utover folkehelsen siden en da mister en viktig D-vitaminkilde i solfattige vinterhalvåret i Norge. Særlig vil Nord-Norge bli hardt rammet. Dette kan igjen gi økt risiko for at man får andre typer kreftformer og mister muligheten til å forbygge hjerte- og karsykdommer.

18-årsgrense løser dessuten ikke utfordringene med overdreven soling ettersom det kun retter seg mot en enkel brukergruppe, og ikke treffer den viktigste risikomålgruppen: dem som soler seg for lenge og blir solbrent. Blant denne gruppen er kunnskapsmangel den største utfordringen. Derfor bør tiltak primært settes inn mot denne gruppen, og for å nå dem, vil solstudioene være en viktig informasjonskanal.

Norsk Solarieforening støtter derfor departements innstilling om å ikke innføre et krav om betjening og 18-års aldersgrense på solarier. Dette valget gir oss en god mulighet til å prioritere ressursene på andre og mer målrettede tiltak mot overdreven soling.

Våre alternative forslag til tiltak mot hudkreften

Norsk Solarieforening utarbeidet en tiltaksliste som vi mener vil gi en større effekt i kampen mot overdreven soling og hudkreft enn Statens strålevern's forslag om 18-års aldersgrense.

Forslag 1: Norge innfører Europeanormen på UVA/UVB stråling, men beholder UVA på maks 0,15.

Selv om norske solarier er blant verdens tryggeste og har inntil tre ganger lavere stråling enn for eksempel de britiske solariene, vil dette kunne redusere antall solarier med vesentlig mer UVA enn i solen ute.

Ved å innføre Europeanormen totalt 0,30 W/m² UVA/UVB, men samtidig beholde UVA på maks 0,15, får bransjen i Norge en enda sunnere profil enn resten av Europa. Samtidig blir strålingsgraden i solarium da enda mer lik solen ute.

Vi ønsker også at Statens strålevern får som oppgave å måle alle rør hvert 5. år.

Forslag 2: Bedre kommunenes kontrollorganer

Omfattende alderskontroll av brukerne er i praksis svært vanskelig å håndheve. Derimot er det mulig å kunne gjennomføre kontroller av solstudioenes rør og drift. Dette trenger kommunenes kontrollorganer kun å gjøre en gang i året, og dette tiltaket kan finansieres gjennom en årlig avgift for alle som driver solstudio. Vi foreslår en avgift på NOK 2500 per seng, med kvantumsrabatt ut fra hvor mange senger man eier. Inntekten bør øremerkes til kontrollene. Et slikt system er håndterlig og vil kunne gjøre solariebransjen mindre attraktiv for useriøse aktører.

Vi ser også svært positiv på Statens strålevern's initiativ om kurs for kommuneansatte i deler av landet for å bedre kontrollen med sentsentrene. Dette bør kunne utvides også til å gjelde alle kommuner i Norge.

Forslag 3: Egen autorisasjonsordning for alle som skal drive solarier

Å drive et solstudio er et fag som må læres, og ved å innføre en egen autorisasjonsordning for ansatte som driver solstudio, vil man luke ut useriøse aktører og gjøre bransjen vår enda tryggere. Det kan for eksempel gjennomføres ved at eier må ha gjennomgått skriftlige interne kontrollprosedyrer for å få lov å drive et solstudio, og kunne dokumentere å ha gjennomført obligatorisk opplæring.

Goldkjente solstudioer bør også få et synlig registreringsnummer med navn på eier og foretaksnummer som er synlig for kundene.

Autorisasjonsordninger har fungert bra i andre bransjer, og årlige kontroller kan også gjøre dette lettere å håndheve. For kundene kan også en merking være med på å bevisstgjøre kundene på strålenivået i solarier og forskjellen på godkjente og ikke godkjente utleiere.

NSF vil aktivt oppfordre alle som soler seg til å se etter solsentre som har oppslått registreringsmelding i lokalet. Dette bør kunne medføre at størstedelen av det ukontrollerte markedet forsvinner.

Forslag 4: Bred informasjonskampanje rettet mot overdreven soling ute og inne

Ettersom kunnskapsmangel utgjør den største faren for hudkreft, tror vi det beste tiltaket for å redusere faren er en egen opplysningskampanje rettet mot overdreven soling, både inne og ute. Kunnskapsmangel om soling er tross alt den viktigste årsaken til at folk blir solbrent, om det så er i solarier eller ute i solen på varme sommerdager. Forslaget støttes av vår egen undersøkelse: hele 75 % av respondentene i den vedlagte Norstat-undersøkelsen oppfatter en opplysningskampanje mot uvettig soling som et mer effektivt tiltak mot hudkreften enn 18-års aldersgrense i solarium.

Norsk Solarieforening har derfor tatt initiativ til en egen opplysningskampanje mot overdreven soling i våre solstudioer, der vi i disse dager henger opp nye plakater med solvettregler og råd for bruk av solarium. Vi har også tatt innover oss at solstudioene våre er et viktig møteplass for nordmenn som er glade i å sole seg også ute, og derfor benytter vi også anledningen til å gi våre råd for solvett ute.

Vi har tatt initiativ til et møte med Kreftforeningen, og skal 7.oktober møte dem for å diskutere om vi kan få til en felles informasjonskampanje med Kreftforeningen. Vi har også stor tro på at en kampanje kan gjøres i samarbeid med offentlige myndigheter og blir gjerne med på en slik kampanje om sikker soling, dersom departementet ønsker å prioritere dette det kommende året.

Vår anbefaling

Som bransjeorganisasjon for den norske solariebransjen, er vi svært opptatt av å bekjempe hudkreft forårsaket av uvettig soling.

Vi tror ikke at Statens strålevern sitt forslag om 18-års aldersgrense og betjeningsforbud vil løse utfordringene, og vi frykter et slikt forslag vil få dramatisk negative konsekvenser både for bransjen og folkehelsen, siden nesten hele den legale solariebransjen da vil forsvinne.

Vår alternative vei innebærer en rekke tiltak som kan gjøre solarier tryggere og samtidig luke ut de useriøse aktørene fra bransjen. Vi tror også at kunnskapsmangel om soling er den største hudkreftfaren, og vi ønsker derfor å ta initiativ til en opplysningskampanje mot uvettig soling.

Vår anbefaling er derfor at Helse- og omsorgsdepartement står fast på sin beslutning om å ikke innføre 18-års aldersgrense med betjeningsforbud på solarium. I stedet anbefaler vi at ressursene settes inn på andre og mer målrettede tiltak mot overdreven soling både ut og inne. Vi har særlig tro på en opplysningskampanje mot uvettig soling, og vi ser det som ønskelig at departementet kan ta initiativ for å realisere en slik kampanje.

Vi stiller gjerne opp og bidrar med vår kunnskap og kompetanse i det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen
Norsk Solarieforening

Ronny Pedersen
Leder,

Vedlegg: Spørreundersøkelse fra Norstat

VEDLEGG 1: SPØRREUNDERSØKELSE OM SOL, SOLARIUM OG HUDKREFT

**Gjennomført av Norstat i perioden 29. juni
– 3. juli 2009 på vegne av Norges
Solarieforening**

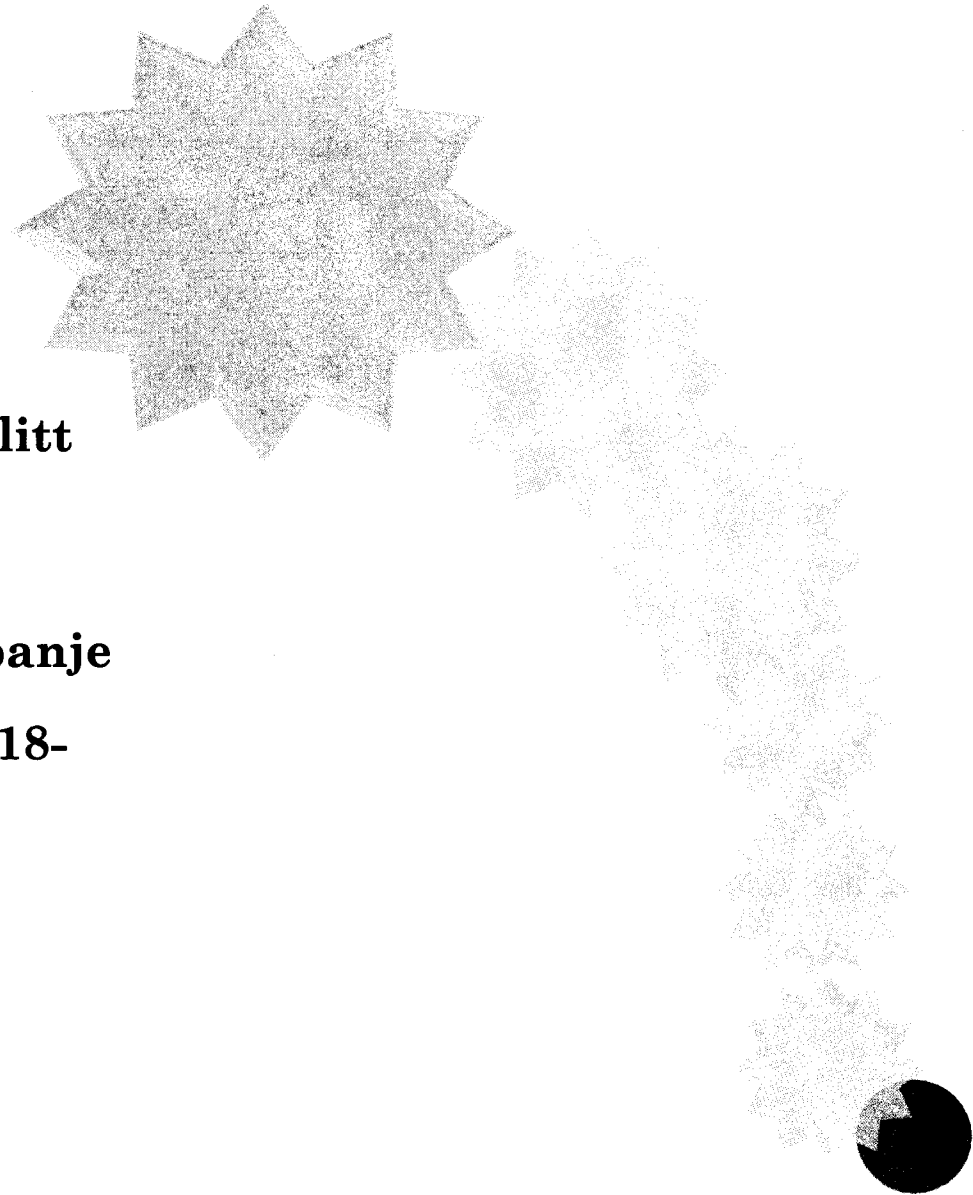
NORSTAT

OM UNDERSØKELSEN

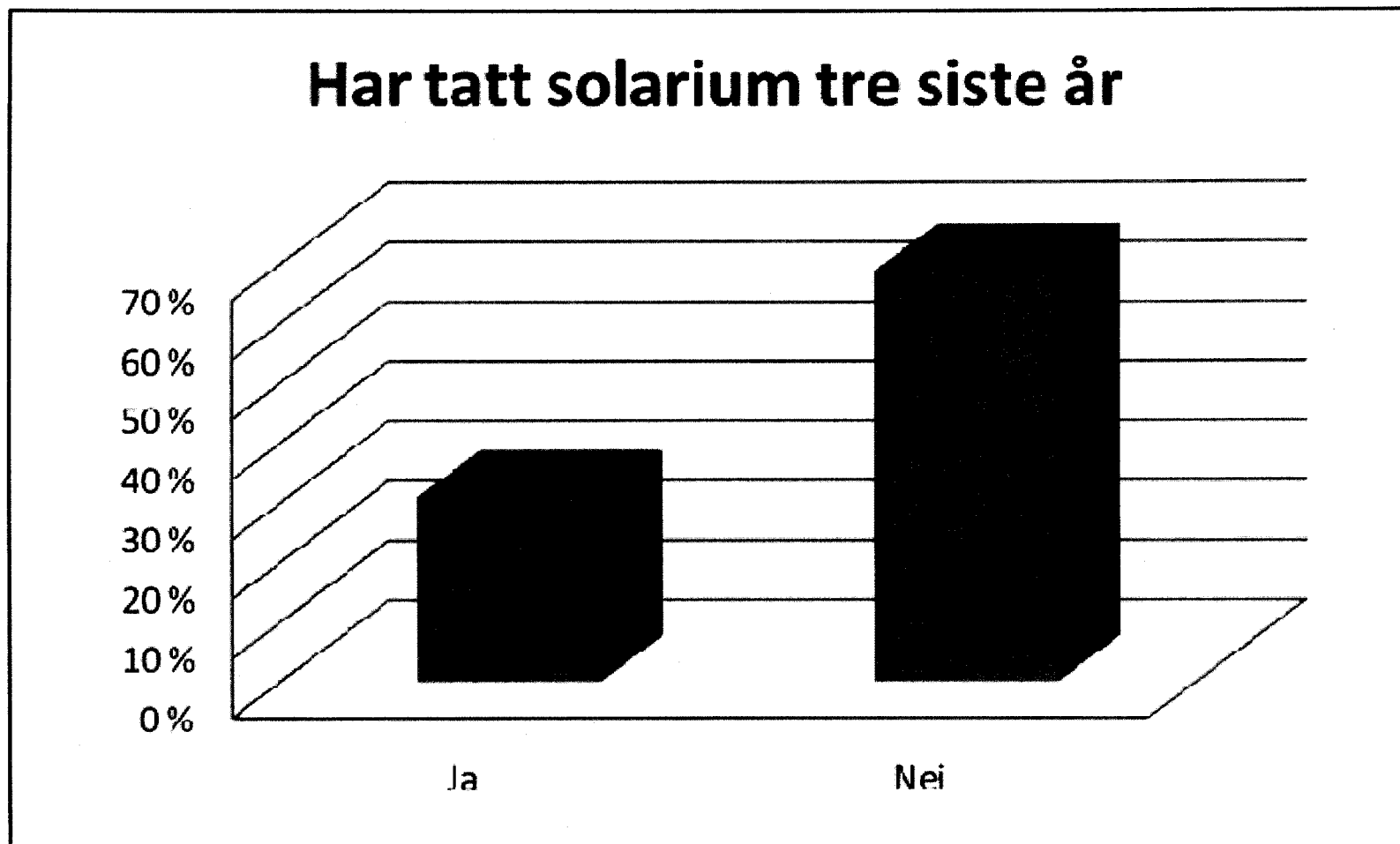
- Spørreundersøkelsen er gjennomført som en Omnibus av Norstat på vegne av Norsk Solarieforening i perioden 29. juni – 3. juli 2009
- Et landsrepresentativt utvalg av befolkningen er blitt intervjuet gjennom 1 000 telefonintervjuer.

HOVEDFUNN

- **Tre ganger så mange har blitt solbrent i solen ute som i solarium**
- **75 % tror opplysningskampanje er et mer effektivt tiltak i kampen mot hudkreft enn 18-årsgrense på solarier**

3 AV 10 HAR TATT SOLARIUM SISTE 3 ÅRENE

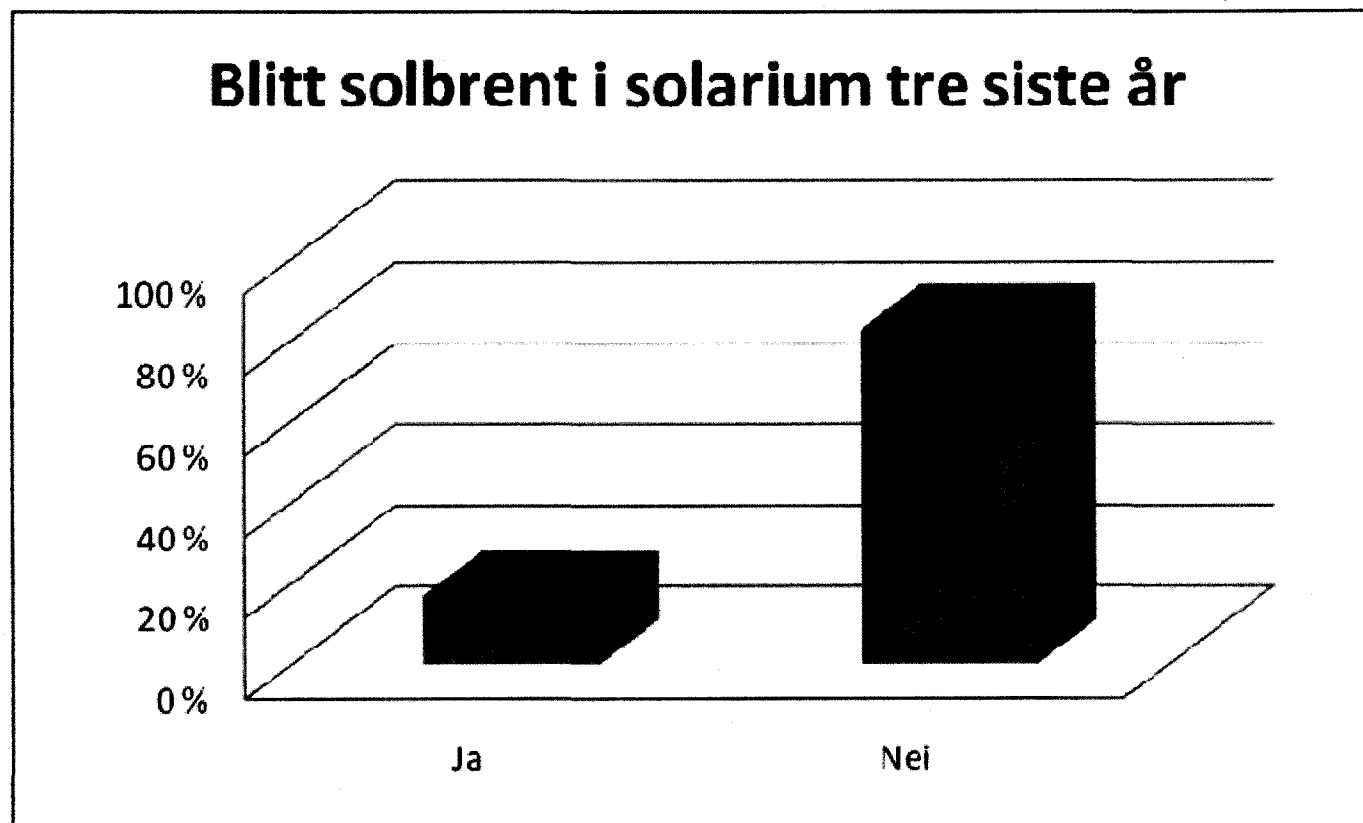

Ja	31 %
Nei	69 %

Har du i løpet av de siste tre
årene tatt solarium?

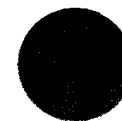

UNDER 2 AV 10 HAR BLITT SOLBRENT I SOLARIER

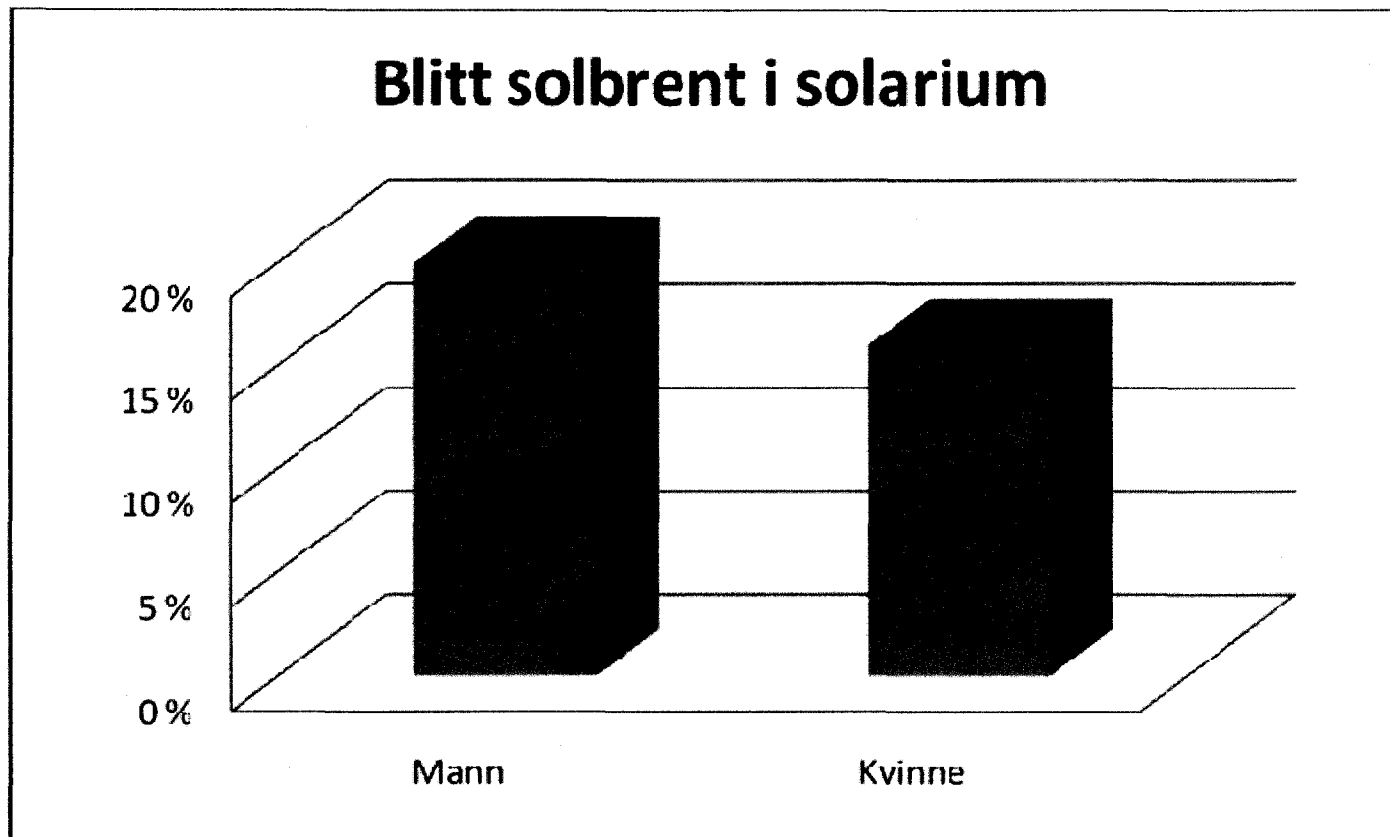

Ja	17 %
Nei	83 %

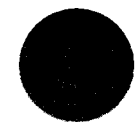
Har du ved noen av disse solariebesøkene blitt solbrent?

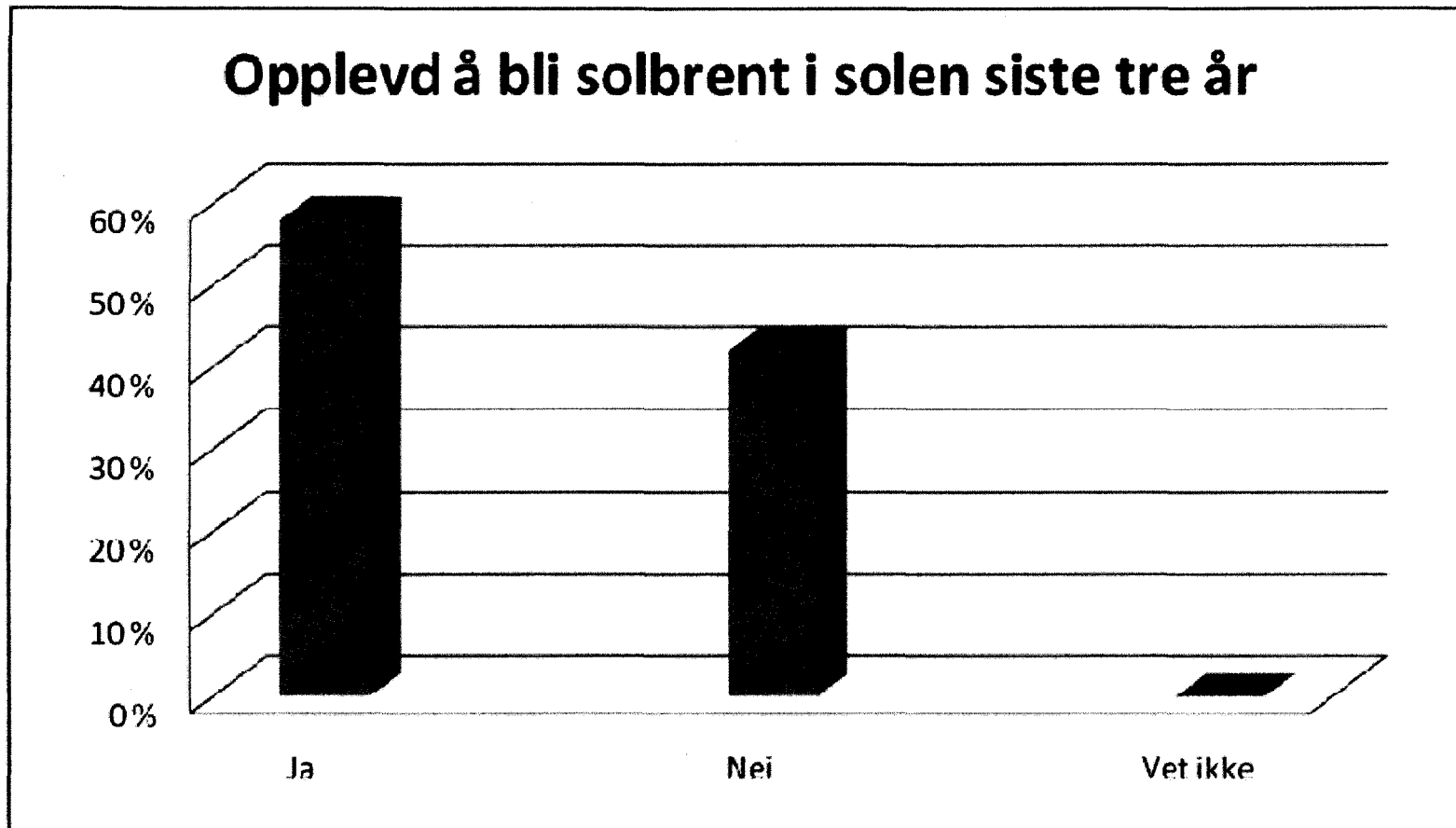
FLERE MENN BLIR SOLBRENT I SOLARIER ENN KVINNER

Mann	Kvinne
20 %	16 %

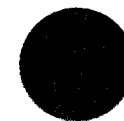

6 AV 10 HAR BLITT SOLBRENT UTE

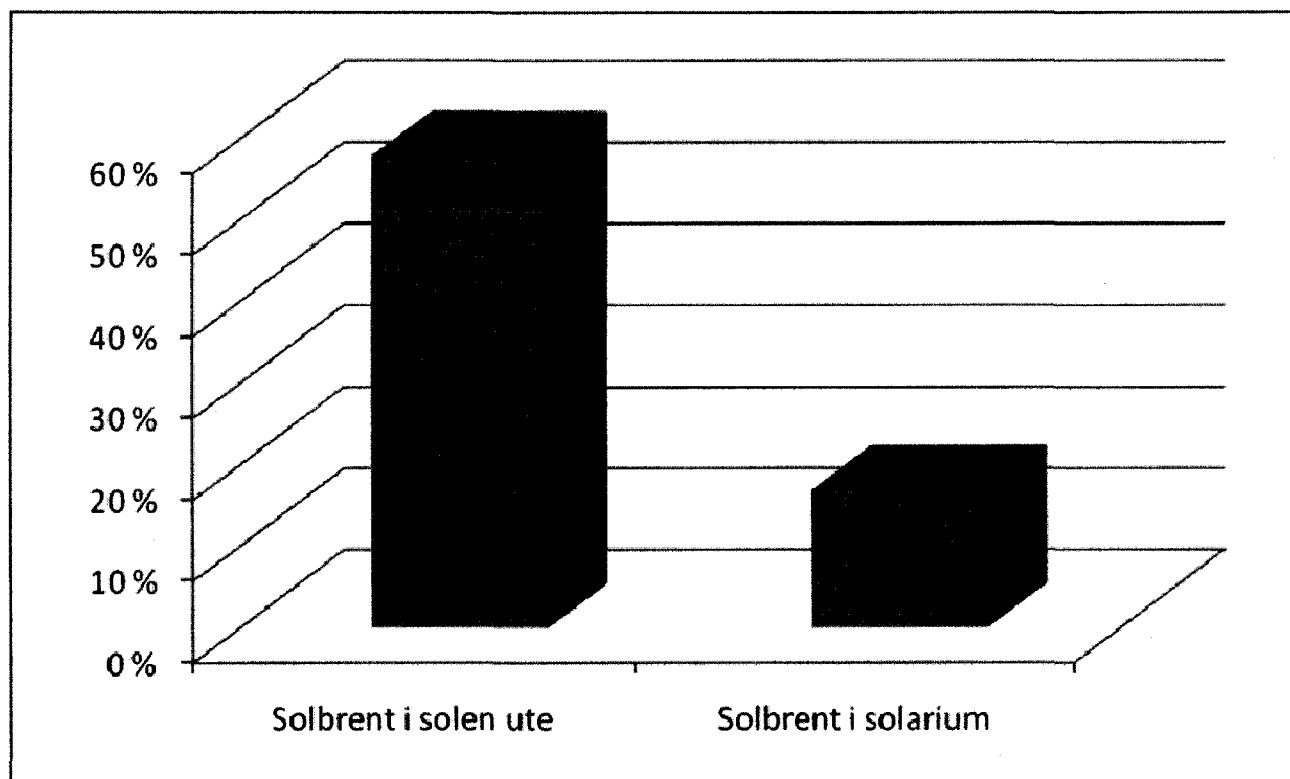

Ja	58 %
Nei	42 %

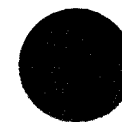
Har du i løpet av de siste tre årene opplevd å bli solbrent ute i solen? Med solbrent mener vi at du har blitt så brent at huden er rød, hoven og ømfintlig

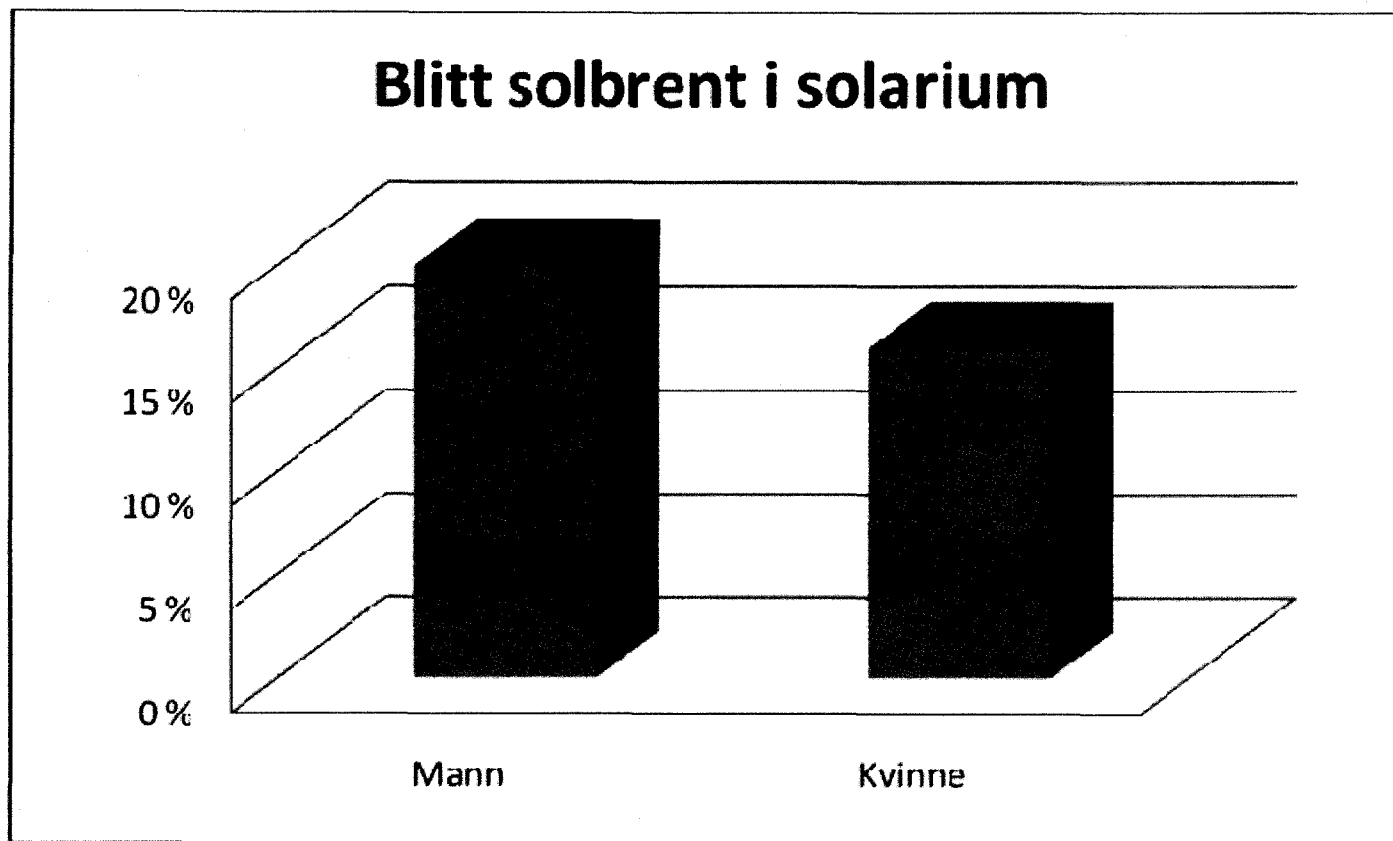
SAMMENLIKNING SOLBRENT INNE OG UTE

Solbrent i solen ute	58 %
Solbrent i solarium	17 %

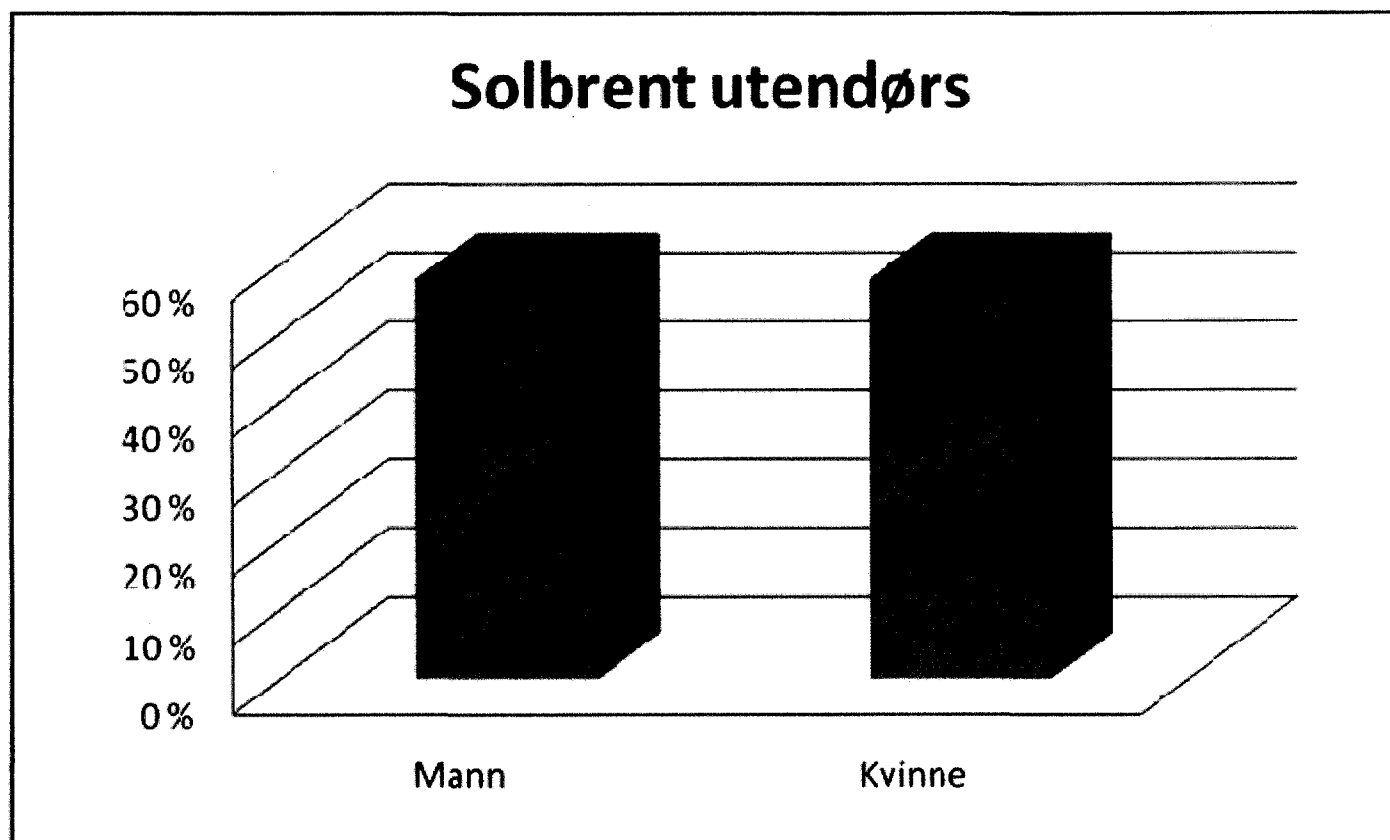
FLERE MENN BLIR SOLBRENT I SOLARIER ENN KVINNER

Mann	Kvinne
20 %	16 %

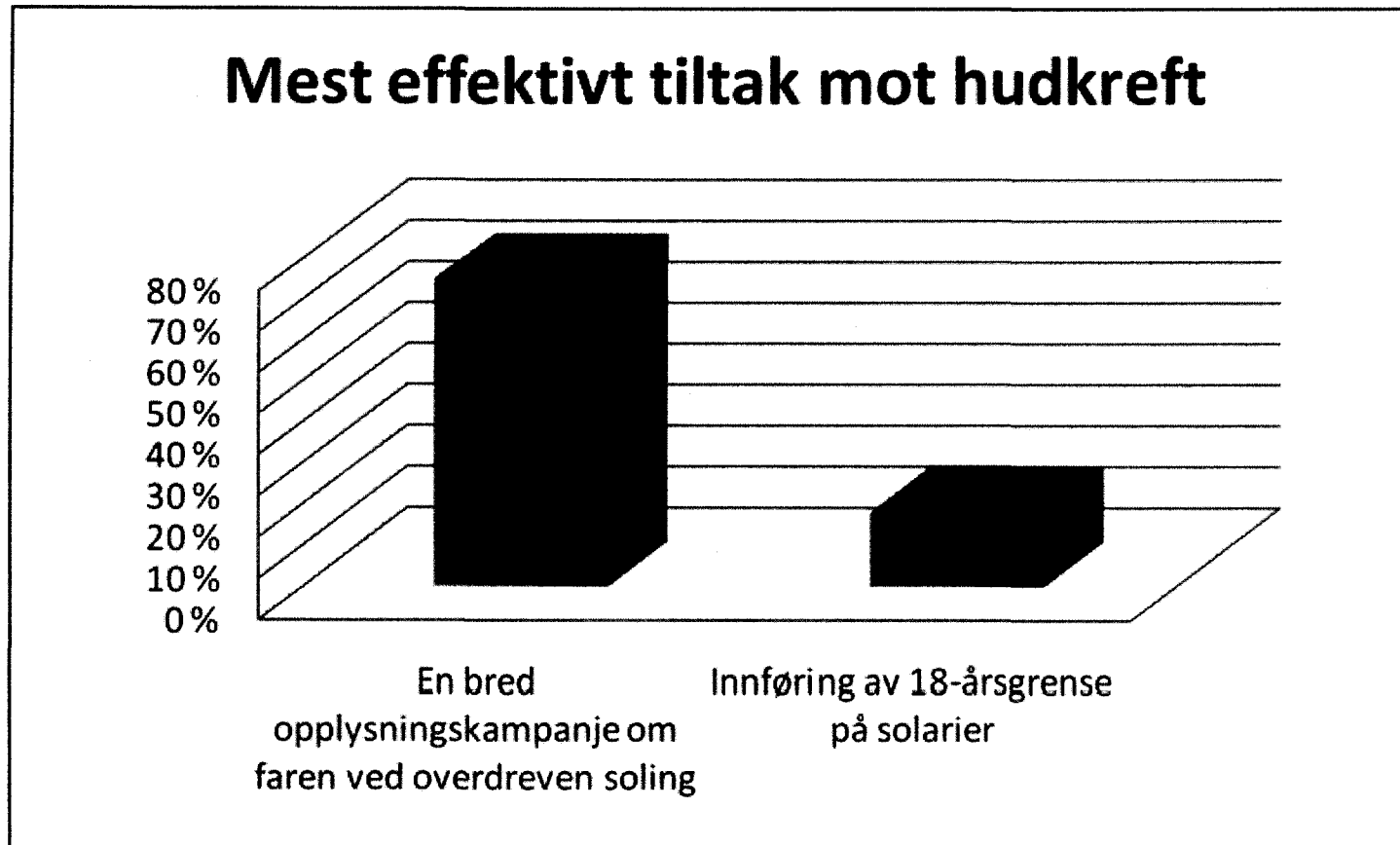
LIKE MANGE MENN SOM KVINNER BLIR SOLBRENT UTE

Mann	Kvinne
58 %	58 %

FOLKET HAR MER TRU FA OPPLYSNINGSKAMPANJE ENN ALDERGRENSE

En bred opplysningskampanje om faren ved overdreven soling	75 %
Innføring av 18-årsgrense på solarier	18 %

Hva av følgende tror du vil ha størst effekt for å begrense hudkreft som skyldes overdreven soling

- En bred opplysningskampanje om faren ved overdreven soling
- Innføring av 18-årsgrense på solarier

